

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1942 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om vissa lättnader i ett
Storängsbäckens vattenavledningsföretag beviljat lån.*

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 156, av herr *Andersson* i Vigelsbo har hemställts, att riksdagen till Storängsbäckens vattenavledningsföretag uti Kila socken av Västmanlands län måtte bevilja nedsättning av det till företaget utgående lånet från undsättningsfonden med 75 procent av återstående belopp 21,064 kronor eller med det belopp riksdagen kan finna skäligt medgiva samt att amorteringstiden för återstående lånebelopp från denna fond måtte framflyttas med fortsättning år 1948.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande över motionen från *lantbruksstyrelsen*, som i ärendet anført följande:

»Den 2 juli 1915 beviljade Kungl. Maj:t till företaget ifråga dels statsbidrag från statens avdikningsanslag med 1,150 kronor, dels ock lån från odlingslånefonden med 34,990 kronor och fastställde samtidigt plan för arbetets utförande. Vid denna tid utgick statsbidrag allenast till den kostnadsandel, som belöpte på icke odlad jord. Kostnaden för företaget inklusive förrätningskostnaderna beräknades vid arbetsplanens fastställelse till 41,960 kronor 20 öre, och båtnaden genom detsamma uppskattades till 50,851 kronor 61 öre. Den av företaget berörda arealen utgjorde 286.93 hektar åker, 0.42 hektar äng samt 72.15 hektar mosse och dylikt eller tillhopa 359.50 hektar. Företaget utfördes under de därpå följande åren och godkändes av Lantbruksstyrelsen den 11 januari 1921. I samband med godkännandet erhöll företaget tilläggsbidrag med 500 kronor i enlighet med för dylikt bidrag gällande bestämmelser.

På grund av under arbetstiden inträffad stegring i arbetspriserna m. m. hade, enligt vad som uppgives i motionen, företagens kostnader inklusive ränteutgifter m. m. vid arbetets avslutande uppgått till sammanlagt i runt tal 91,265 kronor, motsvarande en ökning av de beräknade kostnaderna med över 100 procent. Framhållas må emellertid, att jämväl jordvärdena ungefärligen fördubblades under ifrågavarande tid. Sedan med anledning av den inträffade kostnadsökningen motion väckts vid 1931 års riksdag (II: 320) om anvisande av vissa ytterligare bidrags- och lånebelopp till företaget, beviljade Kungl. Maj:t efter av riksdagen lämnat medgivande den 29 april 1932 lån från undsättningsfonden med 26,330 kronor. Till företaget har sålunda utgått

statsunderstöd med sammanlagt 62,970 kronor, varav 1,650 kronor såsom bidrag och 61,320 kronor såsom lån.

Amorteringstiden är beträffande odlingslånet fastställd till åren 1922—1947 och beträffande lånet från undsättningsfonden till åren 1940—1949. Annuiteterna utgöra för det förstnämnda lånet 2,272 kronor 5 öre och för det sistnämnda 2,633 kronor, utgörande jämnt fördelade på sökandenas andelar av den i företaget ingående arealen omkring 6 kronor 40 öre respektive 7 kronor 30 öre per hektar, vilka belopp sammanlagt ungefärligen motsvara den genomsnittliga annuiteten å nu löpande avdikningslån. För täckande av kostnaderna utöver statsunderstöden hava intressenterna upptagit lån i bank och hos enskilda. Av dessa lån, vilka år 1929 uppgingo till sammanlagt i runt tal 52,660 kronor, återstår för närvarande ett belopp av 14,500 kronor oguldet. Enligt vad Lantbruksstyrelsen under hand inhämtat från ordföranden i styrelsen för företaget är viss amorteringstid icke föreskriven beträffande dessa lån.

Sedan från och med år 1940 amorteringen av lånet från undsättningsfonden tagit sin början, vilken amortering såsom ovan nämnts uppgår till 2,633 kronor under tio år, synes det hava mött vissa svårigheter att samtidigt fullgöra alla låneamorteringarna. Emellertid har icke visats, att låntagarnas ekonomiska ställning till följd av företaget i så hög grad försvagats, att en nedskrivning av något av statslånen kan anses påkallad. Enär flertalet av de berörda fastigheterna enligt uppgift utgöras av mindre jordbruk samt i betraktande av för närvarande rådande förhållanden inom jordbruket synas i varje fall skäl tala för att viss lättnad beredes låntagarna. Detta torde lämpligen böra ske i sådan form, att den fortsatta amorteringen av lånet från undsättningsfonden uppskjutes, till dess odlingslånet i och med erläggandet av 1947 års annuitet blivit helt inbetalt. Därefter komme att av förstnämnda lån återstå åtta annuiteter, vilka i fortsättningen skulle erläggas under åren 1948—1955.

Med hänsyn till vad ovan anförts har Lantbruksstyrelsen intet att erinra mot bifall till den nu föreliggande motionen på sådant sätt, att Kungl. Maj:t bemyndigas medgiva anstånd med återbetalningen av resterande del av till företaget beviljat lån från undsättningsfonden till åren 1948—1955.»

Utskottet.

Av utredningen i ärendet framgår, att Storängsbäckens vattenavledningsföretag inom Kila socken, Västmanlands län, har att årligen erlagga dels under åren 1922—1947 en annuitet av 2,272 kronor 5 öre för lån ur odlingslånefonden och dels under åren 1940—1949 en amortering av 2,633 kronor å räntefritt lån från undsättningsfonden. Vidare häftar företaget i låneskuld på annat håll med för närvarande ett belopp av 14,500 kronor, för vilket lån emellertid någon viss amorteringstid icke föreskrivits.

Ehuru såsom motionären anförts vissa svårigheter uppenbarligen mött för delägarna i vattenavledningsföretaget att samtidigt fullgöra avbetalningarna på båda statslånen, kan dock utskottet i likhet med lantbruksstyrelsen icke finna låntagarnas ekonomiska ställning till följd av företaget i så hög grad försvagad att den begärda nedskrivningen av lånet från undsättningsfonden kan anses påkallad. Liksom lantbruksstyrelsen anser emellertid utskottet att motionärens hemställan om lättnader för låntagarna, varav de flesta enligt uppgift äro innehavare av mindre jordbruk, bör vinna tillmötesgående i så måtto att den fortsatta amorteringen av lånet från undsättnings-

fonden må uppskjutas till dess odlingslånet i och med erläggandet av 1947 års annuitet blivit helt återbetalt och därefter fullgöras under åren 1948—1955.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av motionen II: 156 må medgiva, att Kungl. Maj:t må bevilja Storängsbäckens vattenavledningsföretag inom Kila socken av Västmanlands län anstånd till åren 1948—1955 med återbetalningen av resterande del av ifrågavarande till företaget utlämnade lån från undsättningsfonden.

Stockholm den 21 maj 1942.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Eriksson, Granath, Mannerskantz, Anderberg, Svedberg, Bondeson* och *Gottfrid Karlsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Ericsson i Sörsjön, Mäler, Carlström, Lundbom* och *Janson i Frändesta*.
